

בת המדבר

מחזה מוסיקלי מאת מאור כהן וטליק ניניו

שירים ולחנים : מאור כהן

עיבודים מוסיקליים : עדי דרוקר

דמויות :

- איבתיסאם - צעירה בדואית יפיפייה ודעתנית (בת 19).
- אורי – בן קיבוץ, אסופי, בעל מראה מזרחי יפה תואר (בן 22).
- לובנה – דמות אישה בדואית אניגמטית, אמו של אורי.
- עבד – צעיר בדואי כריזמטי ולוחמני, ארוסה של איבתיסאם (בן 21).
- פרחאן – אביה של איבתיסאם ואחיה של לובנה (בן 45).
- חליל – אחיה הצעיר של איבתיסאם (בן 17).
- דאוד - בדואי, קצין בצבא המצרי. דודו של עבד (בן 47).
- דפנה - ארוסתו העזובה של אורי, בת קיבוץ (בת 22).
- אייר - בן קיבוץ, חברו הטוב של אורי וחייל בצוות שלו (בן 23).
- אנסמבל - רוחות המדבר, בדואים, חיילים מצריים, חיילים ישראלים.

זמן התרחשות העלילה : 1966

מקום ההתרחשות : חצי האי סיני

רשימת שירים :

1. פתיחה : רוח המדבר – לובנה והלהקה.
2. זמן לחתונה – הלהקה.
3. סוף העולם – דפנה.
4. רוח חופשית – פרחאן, חליל ואיבתיסאם.
5. שירו של פרחאן – פרחאן.
6. הזמן במדבר – לובנה.
7. כמו החול – איבתיסאם.
8. מסורת – פרחאן ודאוד.
9. פרידה – איבתיסאם.
10. יעשני אדם – אורי והרוח.
11. משני קצוות החוט – אורי, איבתיסאם, דפנה ולובנה.
12. רקוויאם חתונה – איבתיסאם ואורי.
13. זו לא המלחמה שלנו – איבתיסאם ועבד.
14. קינת דאוד.
15. המרדף – הרוח.
16. ילדתי בת מדבר – הרוח.

פרולוג

אוברטורה.

1966, חדרה של דפנה בקיבוץ. דפנה נכנסת ומפעילה את הרדיו.

שדרן

:v.o

קול ישראל מירושלים, שלום רב
והרי החדשות. עסקת חילופי
השבויים בין ישראל למצרים יוצאת
הבוקר לדרך, 40 יום לאחר שהושגה
הפסקת אש בין הצבא המצרי
לצה"ל, בה נסוגו כוחותינו מסיני.
דובר צה"ל מודיע, כי כל ההכנות
למבצע חילופי השבויים הושלמו, וכי
צה"ל לא ישקוט עד אשר כל חייליו
ישובו לביתם.

שר הביטחון התראיין הבוקר לקול
ישראל ואמר כי צה"ל עושה
מאמצים כבירים לאיתור חייל צה"ל
הנעדר בסיני והוא רואה במצרים
אחראית בלעדית לגורלו.

[דפנה מכבה את הרדיו ויוצאת].

תמונה 1

מדבר סיני, יום. לובנה מנצחת על שגרת יומם של הבדואים.

הרוח:

באבק המדבר אחתום גורלות
כשאשא על גבי את חדוות החולות
עת ילכו הצמאים למימיו של נהר
אנווט את דרכם בין רוחות המדבר

תוך כדי השיר הולמים תופי המלחמה, הבזקי
פיצוצים ויריות.

אין דבר שיחמוק מעיני השפלות
לא נווד, לא אחד שאבד בחולות
לא אישה המחכה לאהוב שהלך
לא רועה שאת דרך המלך שכח

סנוניות נודדות על כפיי,
עקבות שיירה במסע שהושלם
גוזלי הבזים שדאו בראש ההרים,
בנקיק נעלם
התמונות שצוירו על סלעים
מצבעי אדמה ומקצף הים
נפתחות ונושמות ויוצאות לחפש
אותי בעולם

נכנסים אורי ויאיר לבושי מדי צה"ל, רובה וחגור.
נשכבים ותופסים עמדה.

לא הייתי תמיד חופשייה כמו החול
גם דרכי אז אבדה בחלל הגדול
אבל רק כשנשבו בי רוחות העבר
אז פרשתי כנף אל חגווי מדבר

סנוניות נודדות על כפיי,
עקבות שיירה במסע שהושלם
גוזלי הבזים שדאו בראש ההרים,
בנקיק נעלם
התמונות שצוירו על סלעים
מצבעי אדמה ומקצף הים
נפתחות ונושמות ויוצאות לחפש
אותי בעולם

קורוס: שאטה ריאחיי (באה הרוח)

אורי מתרומם לירות, אך לפתע יש פיצוץ. הוא ויאיר
נופלים פצועים. אורי מתעשת, ניגש לבדוק את יאיר,
אך רואה צלליות ושומע קולות של חיילים מצרים
מתקרבים. יאיר מושיט את ידו לעזרה, תולש את
הדיסקית של אורי. אורי בורח מהמקום, מדדה,
נוטש אותו.

דאוד נכנס עם שני חיילים מצריים, הם משתלטים
על יאיר שמנסה להיחלץ, אך דאוד יורה ברגלו בדם
קר בעודו מוחזק. לובנה מובילה את חליל עם הצאן
אל אורי השרוע על הקרקע. הוא בוחן אותו ואז ניגש
להרים את החגור. לפתע אורי זז ותופס את ידו. חליל
נבהל, לוקח את החגור ובורח.

בעשן מלחמה הפחתי חיים
על כפיי יינשאו חיילים ונפילים
וגם זה ייספג אל רוחות העבר
וייחתם גורלו באבק המדבר

תמונה 2

אוהלו של פרחאן, יום, הגברים משבטו של עבד ושבטו של פרחאן רוקדים ריקוד חרבות בדואי לכבוד טקס אירוסיהם של איבתיסאם ועבד.

בני השבט:
זמן להתקרב
זמן להיות אוהב
זמן לחתונה

זמן להתקרב
זמן לא להיות אויב
זמן לחתונה

פרחאן:
הנה בא שלום בין השבטים
עת דמים הייתה לעת דודים

עבד:
הנה בא שלום בין השבטים
עת דמים הייתה לעת דודים

בני השבט:
זמן להתקרב
זמן להיות אוהב
זמן לחתונה

זמן להתקרב
זמן לא להיות אויב
זמן לחתונה

עבד:
העבר נשקף בלבנה
יישרף באש החתונה

פרחאן:
נקמות הן מעשה אדם
מסעות שנטבלו בדם

עבד:
להשכין שלום בין השבטים
פרחאן:
נחתן אותך ואת בתי

קראו לאיבתיסאם!!

איבתיסאם נכנסת ובידה מגש עמוס באוכל. היא מוקפת בנשים שמובילות אותה פנימה. לובנה היא אחת מהן. הן מוסרות אותה לעבד ויוצאות החוצה. המוסיקה נעצרת. היא כורעת ברך לפני עבד, מרכינה ראש ומגישה לו את האוכל. עבד מרים את פניה של איבתיסאם ומביט בה.

עבד:
את תהיי אישה טובה, איבתיסאם.

איבתיסאם:
[קמה ופונה אל פרחאן]:
אבא, אני מוכרחה לצאת מכאן. אין לי אוויר.

פרחאן:
חכי.
[לעבד]:
טקס האירוסין הזה הוא התחלה של תקופה חדשה.
כמה חיכיתי לזמן הזה. לסולחה בין השבטים.

עבד:
זה הרבה מעבר לסולחה, פרחאן. האהבה שלי
לאיבתיסאם היא אמיתית.

- פרחאן:** כל מילה שאביך אמר עליך היא נכונה. אתה האיש הנכון לשאת את בתי. אם האהבה שלך אמיתית היא גם תקרב בין השבטים.
- איבתיסאם:** אני חייבת לצאת מפה.
- [קמה, יוצאת מהאווהל ונתקלת בחוץ בדאוד לבוש מדי צבא מצרים]**
- דאוד:** לאן את בורחת איבתיסאם?
- [איבתיסאם קופאת במקומה. דאוד סובב סביבה]**
- איבתיסאם:** מה? לא. אני.... אני יצאתי רגע לנשום אוויר. **[פרחאן יוצא אחריה]**
- דאוד:** אז הנה, נשמת. עכשיו כנסי בחזרה.
- פרחאן:** ברוך הבא דאוד. תן לה רגע. היא כבר תיכנס.
- דאוד:** כדאי להיזהר שגם היא לא תברח לך כמו לובנה, פרחאן.
- [פרחאן מניח יד על כתפו של דאוד ומושך אותו פנימה לתוך ההמולה. איבתיסאם נשארת בחוץ]**
- בני השבט:** זמן להתקרב
זמן להיות אוהב
זמן לחתונה
- + דאוד:** זמן להתקרב
זמן לא להיות אויב
זמן לחתונה
- דאוד:** עבד, אתה גאוות השבט. "אל מלאקין" גדול.
- פרחאן:** לראות שוב את השבטים חוגגים יחד, אחרי שנים של נקמות דם, זה חלום שמתגשם.
- דאוד:** כל עוד איבתיסאם לא תלך בדרכה של אחותך...
- פרחאן:** עזוב את המתים דאוד. היום אנחנו חוגגים, משפחה חדשה. מקימים בית חדש.
- עבד:** ומחר בבוקר אני יוצא לחפש לנו אדמה. כשאחזור בעוד חודשיים, נתחתן.
- דאוד:** חודשיים הם זמן רב, איבתיסאם עלולה עוד להתחרט.
- [לפרחאן]:** הנשים אצלכם לפעמים חופשיות מדי.
- פרחאן:** אתה דואג יותר מדיי, דאוד. אני נותן לך את המילה שלי. איבתיסאם תינשא לעבד.
- דאוד:** כמובן, פרחאן.

בני השבט :
זמן להתקרב
זמן להיות אוהב
זמן לחתונה

זמן להתקרב
זמן לא להיות אויב
זמן לחתונה.

[לובנה יוצאת מהאוהל וניגשת לאיבתיסאם]:

לובנה :
הרימי את הראש, ילדה, זה היום המאושר בחיך.
למה נפלו פניך?

איבתיסאם:
חוב שהיה לא שלי
עול שמונח על כתפיי
לו רק יכולתי לברוח מכאן
לפרוס את כבלי העבר
כי אין פה- אין אהבה
רק אפלה ופחדים
האם זה יותר מדיי לבקש
לשוב לחיים הפשוטים
לנשום רק עוד רגע, חופש
אך אין לי – אין לי ברירה.

לובנה :
שחררי את הרוח שבך, איבתיסאם. הכל סוגר עליך עכשיו
– אני מבינה. אבל זה ישתנה, זה יחלוף. אני מבטיחה.

היי לרוח, הינשבי
הילחמי בעבר...

איבתיסאם :
אני לא מצליחה לנשום...

לובנה :
שאי רגלייך, הירגעי
ילדתי, בת מדבר.

[לובנה יוצאת. חליל מגיע בריצה אל האוהל, בידיו החגור של אורי].

איבתיסאם :
חליל, חיפשתי אותך. איפה היית? עוד מעט הטקס נגמר.

חליל :
אני מוכרח לדבר עם אבא, עכשיו.

איבתיסאם :
רגע, חכה, מה קרה? מה אתה מחזיק ביד?

חליל :
מצאתי את זה. הוא שוכב שם, ליד הבור.

איבתיסאם :
של מי זה? מי שוכב שם?

חליל :
חייל. יהודי, אני חושב.

איבתיסאם :
חייל יהודי? הוא פגע בך?

חליל :
לא, הוא פצוע.

איבתיסאם :
למה לא עזרת לו?

חליל: תתעסקי באירוסין שלך. באתי לקרוא לאבא. אבל אם דאוד פה זה יותר טוב.

איבתיסאם: חכה! אל תפריע להם. אני אומר לו.

[איבתיסאם מציצה לתוך האוהל שם הגברים סוגרים את עסקת האירוסין].

דאוד: עבד, זה הזמן לשלם.

עבד: פראחן, אבי, בזהב זה אני רוכש את בתך.

[עבר מניח צמיד זהב גדול בידו של פרחאן].

פרחאן: תבורך בני, שלך היא.

[איבתיסאם פונה לחליל]:

איבתיסאם: אבא לא יכול לבוא עכשיו. הוא עסוק. גם דאוד. בוא הראה לי איפה הוא. קח אותי לשם.

חליל: איבתיסאם, את יודעת שזה אסור. את...

איבתיסאם: קח אותי עכשיו! מהר!

[חליל מתלבט. לבסוף מסכים, איבתיסאם, לוקחת את החגור, אוחזת בידו והם הולכים, יוצאים].

[פרחאן יוצא מהאוהל ומחפש את איבתיסאם, אבל היא כבר לא שם].

בני השבט: זמן להתקרב
זמן להיות אוהב
זמן לחתונה

זמן להתקרב
זמן לא להיות אויב
זמן לחתונה.

תמונה 3

חדרה של דפנה בקיבוץ. ערב. דפנה נכנסת לסלון. יאיר עומד בפתח לבוש מדים, קב בידו והוא צולע פנימה – יש לו פגיעה ברגל.

דפנה: שמעת?!?!... עכשיו הם רוצים להכריז עליו כחלל שמקום קבורתו לא נודע. אתה צריך להגיד להם שזה לא נכון.

יאיר: דפנה... הם עושים את העבודה שלהם...

דפנה: גם אתה? הוא סמך עליך! איך אתה יכול לוותר עליו?!

יאיר: מה פתאום לוותר?! תביני דפנה, יכול מאוד להיות שהוא מת!

דפנה: איך אפשר לקבוע שהוא מת אם לא מוצאים אותו?

יאיר: הייתי שם... ראיתי אותו... אי אפשר היה להביא אותו... למה את מעלה את זה שוב?

דפנה: זה מה שאמרת להם? זאת העדות שלך? אז אתה קברת אותו.

יאיר: מה יכולתי לעשות?

דפנה: להציל אותו! או לפחות לא לנטוש אותו. הוא היה עושה את אותו הדבר בשבילך.

יאיר: לנטוש אותו?! זאת מלחמה, דפנה!

דפנה: הוא לא מת, אני מרגישה את זה. אני רוצה לראות אותו! הבטחת לי שתשמור עליו, אני רוצה שתמצא אותו.

יאיר: אני מבין את הכעס שלך.

דפנה: אתה לא מבין כלום. אני לא מוכנה שהילד שלו יגדל בלי אבא!

יאיר: ...הילד שלו? את בהיריון? אני לא ידעתי... הוא ידע מזה?

דפנה: לא.

יאיר: דפנה, זה עניין רציני. מה את מתכוונת לעשות?

דפנה: ...אני אומרת לך שהוא חי והוא יחזור!

יאיר: גם אני אהבתי את אורי. הוא היה כמו אח בשבילי. אין דבר שהייתי רוצה יותר - רק שיחזור יחד איתי. אבל עם כל הכאב, חייבים להמשיך הלאה.

דפנה: אני לא יכולה!!

יאיר:

דפנה, את בחורה צעירה, כל החיים לפניך. רק התחתנתם. להביא את הילד הזה לעולם - זה לא חכם ולא אחראי. את תהרסי את החיים שלך ושל. זה ילד שיגדל בלי אבא. יתום - עוד לפני שנולד. זו לא החלטה שאפשר לחכות איתה. את צריכה...

דפנה:

אני צריכה שתלך עכשיו...

יאיר:

את יודעת שאני כאן בשבילך...
[יאיר יוצא].

דפנה:

וכך
כמו שיר שנשכח
בא אל סופו, בלי הכנות
עתיד שהובטח
בלי שום
חיבוק אחרון
ריח מוכר, טעם מתוק
חונק בגרון

זוכרת
איך בין שבילי הקיבוץ
ראיתי אותך רק לרגע
ילד חוץ
עצרתי מלכת
הייתי צריכה
למצוא את הכוח
לגעת בך
חייכת אליי
והלכת משם
והייתי שלך עד סוף העולם

וכך
כמו שיר שנשכח
תמונה על שולחן, בגדים בארון
נר שדעך
חלל שמילא את כולם
ובא אל הבית
סוף העולם

זוכר איך תמיד
היית אומר
שלקחתי אותך עד אליי
בלי לוותר
כי רציתי הכל
והרגשתי נפלא
אבל יש לה, לרוח
תכניות משלה

וכך
ברגע נלקח
האם לחכות לו?
מה לעשות?
אם לנצח הלך?
גורל שבדלת הלם...
והביא אל חי
את סוף העולם.

ברקע איבתיסאם עוזרת
להעמיס את אורי על כתפו של
חליל והשניים מעבירים אותו
למסתור.

מונטאז' מוסיקלי על המנגינה
של השיר, שמראה את הטיפול
של איבתיסאם באורי ושהימים
חולפים.

תמונה 4

המסתור. יום. אורי לבוש עדיין במדי צבא עם כתמי דם, פצוע וחבוש, שב להכרה בפעם הראשונה.

איבתיסאם נכנסת למסתור לבושה בורקה שחורה ובידיה מים ובדים לחבישה. מצבו של אורי עדיין קשה, הוא בין ערות לעילפון. היא נותנת לו סם הרחה. הוא מתעורר, נבהל, מנסה לברוח ונאנק מכאבים.

איבתיסאם: [בערבית]: שקט! שלא ישמעו אותך!

אורי מנסה שוב לקום ולברוח אבל מתמוטט.

איבתיסאם: [בערבית]: לאן אתה הולך?
בוא שכב.

אורי: לא!!

איבתיסאם: [ערבית]: עשה מה שאני אומרת!
[מנסה לפתוח את חולצתו לטפל בו. הוא מסרב]

תן לי לבדוק. תפסיק לזוז!

אורי: אני צריך ללכת. המחלקה שלי....

איבתיסאם: [ערבית]: שכב בשקט. מסוכן שם.

אורי: איפה אני? מי את?

איבתיסאם: [ערבית]: אל תפחד. אני עושה לאט.

אורי: רגע... רגע... תני לי. אני אוריד את החולצה.
בסדר! בסדר!

אורי פורס את חולצתו, היא מכסה את פניה בבורקה.

מי את? איך קוראים לך?
[שתיקה]

אני.... אורי... השם שלי אורי....

איבתיסאם: אורי...

אורי: ואת...?

איבתיסאם: אוסקוט...

שכב! יורד לך דם. תן לי להחליף לך תחבושת.
השם שלי איבתיסאם.

הוא מסמן לה להסית את הבורקה מפניה, היא מתעלמת ומנסה להסיר מעט את המכנס שלו כדי להגיע לפצע.

- אורי:** לא. זה כואב. תני לי לבד.
- הוא מפשיל מעט את החלק העליון של המכנס. היא באה לטפל בו, הוא הודף אותה. היא מתרגזת.
- איבתיסאם:** [ערבית] שתה!
- אורי:** [אורי מתמהמה ומתלבט]
- איבתיסאם:** אם הייתי רוצה שתמות...
- אורי:** [הוא מצביע על כיסוי הפנים שלה]: תורידי את זה, אני רוצה לראות אותך.
- איבתיסאם:** שתה!
- אורי:** לא!
[מצביע שוב על הבורקה. היא חושפת את פניה לרגע אחד]
- איבתיסאם:** מרוצה?
[אורי שותה. היא מכסה את פניה שוב]
- אורי:** לא. את לא צריכה...
- איבתיסאם:** [בערבית] אנא מִפְתּוּבָה...
[בעברית] אני מאורסת. אסור.
- אורי:** את מדברת עברית..
- איבתיסאם:** [נותנת לו ללבוש בגדים של בדואים במקום מדי החייל שלו]. קח.
- אורי:** [אורי מתלבש מכסה את פניו בחולצה כאילו היא בורקה] מתאים לי?
- איבתיסאם:** [היא צוחקת, היא מסירה את הבורקה וחושפת שוב את הפנים] [לעצמה]: אתה מצחיק. תישאר פה. שלא ימצאו אותך.
- אורי:** איפה אנחנו?
[היא לא עונה]
מישהו יודע שאני פה?
- איבתיסאם:** תשכב! אני יוצאת להביא מים.
- אורי:** אני צריך ללכת הביתה.
- איבתיסאם:** אם אתה יוצא מפה הורגים אותך.
[קמה ללכת]
- אורי:** איבתיסאם!
תודה!
- איבתיסאם:** אל תודה לי. תבריא ותלך.
- אורי:** מה לעשות אם מישהו בא?
איפה הרובה שלי?

איבתיסאם : רובה?! זה מה שאתה רוצה אחרי כל מה שעשיתי בשבילך?

[ניגשת לפינה ושולפת את הרובה שלו, משליכה אליו בכעס]:

קח!

חליל מתפרץ עם פרחאן למסתור של אורי. לובנה עומדת בכניסה למערה.

חליל : [ערבית]: הנה הוא!

אורי מכוון את הרובה כלפי פרחאן וחליל ואיבתיסאם נעמדת חוצץ ביניהם. פרחאן שולף שברייה.

אורי : [עברית]: לא להתקרב! אני יורה!

איבתיסאם : לא! זה אבא שלי! אל תירה!

פרחאן : [ערבית]: איבתיסאם! מה את עושה?

איבתיסאם : [ערבית]: הוא פצוע.

אורי : תגידי להם לשבת ולא לזוז!

פרחאן : [ערבית]: מה הוא עושה כאן? למה את מחביאה אותו?

איבתיסאם : [בערבית]: הוא ימות אם לא נטפל בו.

פרחאן : [בערבית]: השתגעתי?! כל הצבא המצרי מחפש אחריו! אם הוא ייתפס אצלנו זה הסוף. חליל, קרא לדאוד!

אורי : לא לזוז! אתם לא הולכים לשום מקום.

איבתיסאם : [בערבית]: אף אחד לא ידע. הוא יבריא וילך.

פרחאן : [ערבית]: הוא יהרוג אותך!

איבתיסאם : תן לי את זה.
[אוחזת בקנה הרובה].

אורי : זוזי הצידה!

איבתיסאם : תן לי את הרובה! עכשיו!
[אורי משחרר אחיזה. היא לוקחת את הרובה ומעבירה לפרחאן].

פרחאן : [בערבית]: את עוד תשלמי על זה!

איבתיסאם : [ערבית]: הוא ימות.

חליל : [בערבית]: שימות!

איבתיסאם : [בערבית]: זו לא הדרך שלנו. זו דרכם. נחזיר אותו לבור. שיימצאו אותו שם!

חליל : [בערבית]: הוא חייל יהודי. זה מסוכן. אם דאוד יידע שעזרנו לו...

איבתיסאם : [ערבית] : ומי יספר לו? אתה?

פרחאן : [ערבית] : איבתיסאם, הסתלקי מכאן!
[מכוון את הרובה לאורי] [עברית] : אתה, קום!

איבתיסאם : [עברית] : חכה, אני לא משאירה אותך לבד איתם.

פרחאן : [בעברית] : אל תזוז. ואת, עשי מה שאומרים לך!

איבתיסאם : [ערבית] : אבא!

פרחאן : לא! די!
תמיד היית מן "רוח חופשית"
ולפעמים, במדבר זה טוב.

איבתיסאם : תן לי להסביר...

פרחאן : תמיד היית מן "רוח חופשית".
ואף פעם לא עצרת לחשוב:
אולי יש מישהו שנפגע
אולי עוד נשלם מחיר
ולפעמים רק המדבר
רוחות כמוך ודאי מוקיר.

איבתיסאם : אנחנו לא שונים מהם,
יש אלוהים אחד לשנינו
אם רוח המדבר בחרה
שהוא ייפול בפתח אוהלינו

הן זוהי זכות וזו חובה

חליל : את מסכנת את כולנו.

איבתיסאם : רק המדבר בוחר כך
והוא האלוהים שלנו.

מה אתה הולך לעשות לו? ענה לי!

פרחאן : חליל! סלק אותה מכאן!
[חליל תופס את איבתיסאם ומושך אותה החוצה
מתוך האוהל]

איבתיסאם : [תוך שהיא נאבקת בחליל] :
אז לפחות תסתכל לו בעיניים, אבא, לפני שאתה
שולח אותו למות. תסתכל עליו.

חליל גורר את איבתיסאם החוצה. לובנה
נכנסת.

פרחאן : [מכוון את הרובה לפניו של אורי] :
קום אמרתי!

אורי מנסה להשתלט על הרובה, פרחאן
משתק אותו במכה. אורי מאבד הכרה.
פרחאן מצמיד את הרובה לראשו של אורי.

- לובנה:** מה אתה הולך לעשות לילד, פרחאן?
- פארחן:** הוא לא ילד. הוא חייל יהודי שבא הנה כדי להילחם. צריך להרוג אותו.
- לובנה:** זה לא מי שאתה, פרחאן. תן לו לחיות.
- פארחאן:** אני אסגיר אותו לדאוד. הוא יחליט מה לעשות איתו.
- לובנה:** להסגיר אותו? לכלוא? להרוג? הילדים שלך מסתכלים עליך...
- איבתיסאם:** אבא אל תהרוג אותו.
- לובנה:** לא למדת כלום?
- איבתיסאם:** תסתכל עליו!
- לובנה:** הקשב לאיבתיסאם, פרחאן. הבט בפניו.
[פרחאן מביט בפניו של אורי]
- פארחאן:** לובנה?
- איבתיסאם מתחמקת מידיו של חליל ורצה לאורי. היא קוראת:
- איבתיסאם:** אבא! הוא חי, הוא כאן, הוא נפל ליד בור המים שלנו. אסור לנו לזרוק אותו...
- [פרחאן שותק, ואז]:
- חליל, לך הבא מעט מים וחלב. אני אטפל בו.
- [חליל מביט באביו שעומד בדממה]
- חליל!
- חליל יוצא מהאווהל ואיבתיסאם כורעת על ברכה לחבוש את אורי.
- איבתיסאם:** אבא, הקשב לי. זה הדבר הנכון לעשות.
- פארחאן:** הוא חייב להסתלק לפני שעבד חוזר. הבטיחי לי!
- איבתיסאם:** אני מבטיחה!
- פרחאן יוצא מהמסתור, מביט מרחוק באיבתיסאם מטפלת באורי.
- פארחאן:** אני יודע,
אני יודע
שאבדה לי דרכי
אני מודה ש..

הוא קצת דומה לה..
האם ידע מי אני?

יש לגורל משחק אפל
את אף אחד הוא לא שואל
גם אם השער יינעל
הוא ייכנס מהחלון
ואם חשבתני שנגמר
מה שעבר מזמן עבר
ולא ניתן לפתור דבר
עד החלום האחרון

אבל...
אני יודע, אני יודע..
ודאי זה רמז או סימן
היא מזכירה לי מי שהייתי
על שלחמתי מזמן

האם טובה היא באמת
ומהו גורלי כעת
ללמוד מכל הלב לתת
גם אם יש לדבר מחיר
או לשחק את אלוהים
הרי יש טעם לחיים
לשוב להיות בין אנשים
ולעצמי שוב להזכיר..

שיש לגורל משחק אפל
את אף אחד הוא לא שואל
גם אם השער יינעל
הוא ייכנס מהחלון
ולא חשוב לאן אברח
לעולם הוא יישכח
וכשהדלת תיפתח
ודאי ארגיש שגם היום...

אני יודע...
אני יודע שאבדה לי דרכי..
אני מודה ש..
הוא קצת דומה לה..

**[לעצמו] יום אחד ילדה, גם את, כמו לובנה, תמיטי
אסון על כולנו.**

פרחאן:

הזמן –
במדבר הוא חסר משמעות
עכשיו אתה חי ובעוד רגע תמות
החולות נודדים אך כמו נשארים במקומם
שיטפון מכה ובתוך רגע נעלם.

לובנה:

גם פני האדם משתנים והולכים
זיכרונות נעורים, נחרטים, נצרבים.
נשקפים, ניבטים מבין הקמטים..

ואני, הרוח, אמשיך לשוב
לנצח

תמונה 5

דפנה ויאיר בהפגנה, אווזים שלטים בסגנון 'לא מפקירים נעדרים', 'ושבו בנים לגבולם'.

- דפנה: [אוזות בבטנה ההריונית]
אני רוצה לקרוא לו אורי, אם זה בן.
- יאיר: זו דרך יפה להנציח אותו, דפנה.
- דפנה: אני לא מנציחה אותו. אני אומרת לך שהוא חי. אני מרגישה את זה בכל הגוף. יש שמועות שהמצרים מחפשים אחריו ואולי אפילו כבר מצאו אותו. אתה תראה. הוא עוד יחזור.
- יאיר: ומה אם לא? מה אם הוא מת? את לא חושבת שאת צריכה להתכונן לאפשרות שהוא לא חוזר? להתחיל לחשוב על החיים שלך? על הילד שלך? שלא יגדל בלי אבא.
- דפנה: אל תדבר אליי ככה. לילד הזה יש אבא!
- יאיר: כן? איפה האבא שלו? עד מתי תעצמי עיניים? כבר אמרתי לך. הילד הזה צריך אבא. ואני כאן, לעזור לך לגדל אותו.
- דפנה: אתה?! אתה תחליף את אורי? אתה הרי נטשת אותו! איך תוכל להסתכל לילד הזה בעיניים?
- יאיר: דפנה, תפסיקי עם זה. זה פשוט לא נכון. לא נטשתי אותו. זה לא מה שהיה.
- דפנה: זה בדיוק מה שהיה! האבא של הילדים שלי לא כאן, וזה בגללך. וכל מה שתגיד לי עכשיו לא חשוב. זאת האמת.
- יאיר: האמת? את רוצה לדעת את האמת? האמת היא שהוא זה שנטש אותי. קם והלך, השאיר אותי פצוע וברח. הוא הציל את עצמו והפקיר אותי. לא רציתי להכאיב לך, אבל...
- דפנה: אתה משקר!
- יאיר: אני לא משקר. זה מה שהיה.
[מניח את הדיסקית של אורי בידה]
- את לא היחידה שנפגעה במלחמה הזאת. אבל אני החלטתי להשאיר אותה מאחור. להמשיך הלאה....
- דפנה: למה אתה עושה את זה?
- יאיר: ... אני מבין שאת מדברת מתוך כאב. אבל אורי לא היה מלאך. והנה, אני פה איתך. מוכן לגדל איתך את הילד שלו. אני מציע לך חיים טובים יותר. משפחה.
- דפנה: יאיר... אני... לא יודעת...
- יאיר: את לא חייבת להחליט עכשיו.
[יוצא]

תמונה 6

שבועיים אחרי, חליל מגיע עם גלבייה למסתור של אורי.

חליל נותן לאורי את הגלבייה. אורי מתלבש.
אורי קולט את השברייה של חליל בנדן.

- חליל: אתה כבר עומד על הרגליים.
- אורי: אני מרגיש הרבה יותר טוב. תודה לכם.
- חליל: זה מי שאנחנו. אבל עכשיו הגיע הזמן שתלך. אני מקווה שלא נראה אותך פה יותר.
- אורי: אתה ואני לא אויבים, חליל.
- חליל: לא באת לפה להילחם בנו?
- אורי: אני לא נלחם בך. אני נלחם על החופש שלי, של העם שלי.
- חליל: [צוחק]: חופש? מה אתה יודע על חופש? אתם חיים בתוך בתים וחומות. אנחנו חיים בחופש.
- אורי: זה לא אותו חופש, חליל.
- חליל: אתה תלמד אותי מה זה חופש? אנחנו נוודים. באת לכאן עם רובה... בשביל מה?! בשביל לבנות גם פה חומות? אז אל תגיד שאתה לא נלחם בי...
- אורי: גם אנחנו היינו פעם נוודים. והאמן לי, הלוואי שיכולנו לחיות בלי החומות. אבל זה מה שמגן עלינו!
- חליל: מה שמגן עלינו זה המרחבים הפתוחים, האינסופיים של המדבר.
- אורי: גם אני גדלתי במדבר. בקיבוץ, בנגב. אתה ואני יותר דומים ממה שאתה חושב.
- חליל: אני נולדתי שם, בנגב, ואתם סילקתם אותנו! את מי שנשאר הושבתם בין גדרות. ועכשיו אתם באים לכאן לעשות את אותו הדבר.
- אורי: יכולנו להיות אחים, בני דודים. בני מדבר.
- חליל: אתה לא בן מדבר, אורי.
- אורי: בני מדבר יודעים להפוך את השממה למקום פורח – וזה מה שעשינו.
[אורי טופח על שכמו של חליל שנבהל].
- חליל: [חליל נסוג לאחור והודף את אורי]
לא! בן מדבר אמיתי לא פוגע במדבר, אלא מסתדר עם מה שיש; נודד ממקום למקום, מוצא מים איפה שאין...

[חליל שולף את השברייה שלו ומניף מול פניו של אורי]

...ובן מדבר אמיתי יודע להגן על עצמו.

אורי: אז בוא למד אותי!

חליל: אל תתקרב.

[חליל מניח אותה על צווארו של אורי].

אורי: למה באת לכאן עכשיו, חליל? להרוג אותי?

חליל: [מסיר את החרב מהצוואר של אורי]:

אתה רוצה שאלמד אותך?

אורי: אם אתה לא פוחד ממני...

חליל: [מדגים לו]

קח, תחזיק את זה פה. אנחנו לא דוקרים. רק תנועה כזו, מהצד.

[אורי לוקח את החרב מידיו של חליל].

אורי: ככה?

חליל: כן. ורחוק. שלא יגיעו אליך.

[חליל מלמד את אורי להשתמש בשברייה, תוך שיחה].

אורי: איך זה שילד בגילך יודע להשתמש בסכין?

חליל: גבר בדואי צריך להגן על המשפחה שלו. אני הולך עם השברייה הזו מאז שהרגו את אמא שלי.

אורי: [הקרוב המדומה נעצר]

אמא שלי נעלמה קצת אחרי שנולדתי.

חליל: אז על מי אתה מגן?

[חליל מניח את קצה הסכין שוב על צווארו של אורי. אורי תופס את הסכין, הופך את חליל ומפיל אותו אל האדמה, הסכין מונחת עכשיו על צווארו של חליל].

אורי: על עצמי.

[איבתיסאם נכנסת]

איבתיסאם: מה קורה פה? מה אתה עושה?! שחרר אותו!!

אורי: מזל שלבן מדבר אמיתי יש גם אחות ששומרת עליו. [אורי משחרר את חליל]

איבתיסאם: רק דם אתם רוצים.

חליל: יש לו עוד הרבה מה ללמוד... דייל אלגימאלה.

- אורי:** מה?
- חליל:** הוא כמו דייל אלגימאלה, הזנב של הגמל.. קטן, רזה ומתנדנד.
- [הם צוחקים]**
- איבתיסאם:** **[לחליל]:** ולך בכלל אסור להיות כאן. אבא מחפש אותך, לך אליו.
- חליל:** אני לא משאיר אותך לבד איתו.
- איבתיסאם:** אני יודעת לשמור על עצמי.
- חליל:** שיחזיר לי את השבריייה..
- איבתיסאם:** **[לאורי]:** אתה מתכוון להרוג אותנו עם השבריייה הזו, או שאתה מחזיר אותה לחליל?
- [אורי מחזיר את הסכין]**
- סכין על הצוואר של אחי?! אני מסכנת את החיים שלי כדי להציל אותך!
- אורי:** זה רק משחק.
- איבתיסאם:** זה משחק עד שמישהו מת.
- חליל:** אני רק דואג שלא תגמרי כמו לובנה... **[חליל יוצא מהמסתור, ומביט בהם מרחוק].**
- איבתיסאם:** אתה כבר כמעט בריא. בעוד כמה ימים תלך עם חליל לרעות את העדר, והוא ייקח אותך למקום שממנו תוכל לחצות את הגבול...
- אורי:** איבתיסאם, אין לי כבר בשביל מה לחזור.
- איבתיסאם:** ומה עם המשפחה שלך, ההורים, האישה שלך, ילדים....
- אורי:** אין לי משפחה. אבא שלי לא בקשר איתי – יש לו אישה וילדים משלו. אמא שלי נעלמה כשהייתי ילד. ואין לי ילדים. האישה שלי – התחתנו לא מזמן. היא רצתה, ואני הסכמתי. אבל עכשיו, כשאני כאן... אני לא באמת רוצה לחזור.
- איבתיסאם:** אתה לא יכול להישאר כאן. יתפסו אותך ויאסרו אותך. יאסרו אותנו, בגללך. פה תמיד תצטרך להתחבא. שם תוכל לחזור להיות חופשי.
- אורי:** אבל כשאני שם, אני לא באמת חופשי.
- איבתיסאם:** אני לא מבינה...
- אורי:** אתמול בלילה יצאתי החוצה למדבר...
- איבתיסאם:** יצאת החוצה?! זה אסור. יכולים לראות אותך.

אורי: הייתי חייב לצאת לנשום קצת אוויר. השקט, החושך, השמים...
כמו שחליל אמר, עולם ללא גבולות, ללא גדרות...
תראי, איבתיסאם, את יוצאת מהאוהל...
והמדבר... הכל פתוח... עד האופק...

איבתיסאם: אני חיה בכלא.

אורי: עכשיו אני לא מבין...

איבתיסאם: אנחנו, הבדואים, כלואים בחוקים, בשבטים ובמעמדות. אסירים של התרבות שלנו. אנחנו...
אני, חיה בפחד שיכריחו אותי להתחתן עם מישהו שאני לא אוהבת, שאצטרך לשרת אותו כל החיים, שלעולם לא אוכל ללכת לבדי במדבר, מבלי שמישהו ילווה אותי וישמור עליי.

אורי: אז למה את פשוט לא קמה ועוזבת?

איבתיסאם: 'מסקט ראסי'.

אורי: הכרית של הראש?

איבתיסאם: מקור החיים. המדבר שלנו, הוא חלק מאיתנו. מקור החיים שלנו, מקור הבריאה. תסתכל מסביב! אין פה כלום, רק חולות, עד האופק. אין מים, אין בני אדם, הדרכים נמחקות ברוח, הימים לוחטים, בלילות הקור חודר. זה לא מקום שאפשר לחיות בו, ובכל זאת... אנחנו פה. זה לא מקרי. אנחנו זה המדבר. המדבר זה מי שאני. אני לא יכולה לעזוב.

אורי: הבחירות שאת עושה, זה מי שאת. המדבר הוא רק תמונת הרקע. גם אצלנו יש מדבר.

איבתיסאם: אתה לא תבין, אורי. החיים שלך... המקום שלך הוא שונה. אני חיה את המקום הזה. הוא ברור לי כמו... כמו שאתה עומד פה. מולי. ואני יכולה לראות אותך... לגעת בך... [נוגעת בפניו]
[אורי מניח את ידו על ידה שנוגעת בפניו. היא נבהלת ומושכת את היד ממנו].

תנוח! אתה צריך עוד כוח.
[היא מסתובבת לצאת והוא אוחז בידה]

אני לא יכולה...

אורי: תישארי עוד קצת...?
[חליל יוצא נסער ממחבואו והולך משם].

איבתיסאם: אני מבינה. אבל... מפתובה...

אורי: את מאורסת, אני יודע. אבל זה לא מפתוב. זאת בחירה. את לא חייבת.

איבתיסאם : אני חייבת. זה הגורל. אתה תחזור הביתה, אני אינשא לעבד, וכל השאר זה חול ברוח...
[היא בורחת מהמסתור, משאירה אותו מאחור]

אורי : איבתיסאם!

[הוא מנסה לרדוף אחריה, אבל הפציעה שלו מכבידה עליו והוא נותר מאחור]. [היא שרה]:

איבתיסאם :

כמו החול
להינשא מכאן
להיערם, להיסחף
ולא לדעת עד לאן
פשוט לנוע
עם הזמן

להיות עשוי מרסיסים קטנים
של זיכרונות,
ללא משקל
להיאחז ברוח החמה
ולהפליג מכאן

לחיות את האין-סוף
הרחק מכל חוף
ללא צל, ללא חוב
להיות עכשיו,
להיות קרובה
אצל עצמי

כמו החול
לדעת להמתין
עד השעה הנכונה
ואז לצאת במחול הסערה
אל המדבר, אל השממה

אני יודעת שהגיע זמן
שאתעורר ושאצא
ואאחז ברוח הטובה
בלי ליפול.
אני יודעת
אך רגליי כבדות
ונטועות בחול

להיות עשוי מרסיסים קטנים
של זיכרונות,
ללא משקל
להיאחז ברוח החמה
ולהפליג מכאן

תמונה 7

פרחאן יושב בכניסה למאהל ליד המדורה. יום. חליל נכנס.

חליל: הוא מבזה אותה! היא נגעה בו! ראיתי אותם!

פרחאן: היא מטפלת בו...

[דאוד נכנס במדי צבא].

חליל: אם הוא לא מסתלק מכאן עוד היום אני מספר לדאוד.

דאוד: סלאם עליכום פרחאן. חליל. לספר לי מה?

פרחאן: עליכום סלאם. ההכנות לחתונה.

חליל: אהלן דאוד.

[קם ללכת].

דאוד: שב! לאן אתה הולך?

[חליל מתיישב].

פרחאן: למה הביאה אותך רוח המדבר עד לכאן?

דאוד: לראות איך מתקדמות ההכנות לחתונה. עבד חוזר מחר.

פרחאן: בשורות טובות. אז למה נפלו פניך, דאוד?

דאוד: איפה איבתיסאם? חובה עליה להמתין לבעלה באוהל. זאת המסורת!

פרחאן: הרי לא באת לפה כדי לשוחח על מסורת, דאוד. איבתיסאם יצאה להביא מים. היא תשוב בקרוב.

דאוד: אני לא ישן בלילות, פרחאן.

פרחאן: מה מדיר שינה מעיניך, דאוד?

דאוד: החתונה הזו מציפה בי את הזיכרונות הרעים. איבתיסאם ואחותך, לובנה - שתי הנשים מאוד דומות. הלוואי שאיבתיסאם היתה קצת יותר דומה לאימה. אללה ירחמה. אני מקווה שהפעם תשמור על הכלה, שלא תברח, פרחאן.

פרחאן: שוב! זה לא אותו המקרה! לובנה לא ברחה.

דאוד: שכנעת אותי שזה בסדר להשאיר אותה עם הרופא היהודי.

פרחאן: היא הייתה מאד חולה ולא הייתה ברירה, אלא להשאיר אותה שם כשגירשו אותנו מהנגב. זה היה

מסוכן בשבילה לעזוב איתנו. היה עדיף שהישראלים יטפלו בה.

דאוד: גם אז ידעת לדבר יפה. ואני הייתי צעיר ותמים.

פרחאן: אתה היית שותף להחלטה. הבטחת לה שתחזור לקחת אותה.

דאוד: מספיק! היא בגדה בי כי אתה השארת אותה שם.

פרחאן: אבל איבתיסאם כאן עכשיו, נכון? לאן היא תלך?

דאוד: המדבר גדול.

פרחאן: דאוד, אחי, אלו ימים של איחוד בין שבטים, ימים של שלום. מעגל הדמים תם. אל תעורר את המתים.

דאוד: אני מביט בעיניך, פרחאן, ועיניך, אינן מישירות מבט. ואני, כשלא מישירים אליי מבט, איני מצליח לישון. כדאי מאוד שתשמור על בתך.

פרחאן: [נראה מוטוּד, חושב רגע לפני שעונה]:

אני לא מישיר מבט למי שמאיים עליי.

דאוד: זה לא אני שמאיים עליך. אני לא האויב שלך. רק אתה וקלות הדעת של בתך הם האויבים שלך. אני רק רוצה לשמור על המסורת. אני מציע לך, בינתיים, בלשון עדינה, שעד החתונה איבתיסאם לא תצא עוד לשאוב את המים או לרעות את העדר.

חליל: דאוד, הבט בעיני, לי אין בעיה להישיר מבט. אני נשבע בפניך שאחותי תתייצב ליום חתונתה. אני ארעה את העדר ואביא מים עד מועד החתונה.

דאוד: אתה בדואי אמיתי חליל. אתה תגן על כבוד השבט, ולא תיטוש את המסורת.

פרחאן: אל תטיף לנו על מסורת, דאוד. אתה לא יותר בדואי ממני. הרי הלכת לשרת את המצרים. מה לך ולהם? הלוא הם רדפו את הבדואים מאות בשנים. אנחנו שייכים למדבר, הם עם הנהר. למה לך להיות המשרת שלהם?

עידן הנדודים חלף, דאוד
כולם חיים במדינה
ומי שנאחז בחול החם
סופו באדמה

אנחנו בני אותו הדור
אבל אתה עוד חי את העבר
בקנאות שומר על המסורת
על רוח המדבר

דאוד:

אם לא נלמד לאזן
בין יש ובין אין, חדש וישן
הכל יאבד בחולות
ימים ולילות
ייעלמו בעשן

פרחאן:

אין העבדות הולמת את עמינו
אתה כעת אחד מהם
כולנו חוששים ממך, דאוד
כמו פצע מדמם

דאוד:

איזו ברירה אחרת נשארה לי?
איבדתי את התמימות
מאז הלכו אהבתי, כבודי
מוטב היה לי שאמות

פרחאן:

אך זה כוחה של אחדות
תמצא נחמה
בין בני המדבר

דאוד:

רק שם, בין חיילים
מצאתי מזור
לפצעי העבר

פרחאן:

כן זה כוחה של אחדות
נאחז בפשטות
בלי ללכת מכאן

קורוס:

עידן הנדודים חלף עבר
כולם חיים במדינה
ומי שנאחז בחול החם
סופו באדמה

דאוד:

אם לא נדע לאזן
נישאר עם האין
ונאבד עם הזמן

בקנאות נשמור על הגחלת
על האדמה נלך
עידן הנדודים אמנם חלף
אבל נשאר גחל דועך

חליל:

אני חולק על אבי, דאוד. אני לא חושש ממך.
ההיפך הוא הנכון. אתה נערץ ואני עצמי שוקל
ללכת בדרכך ולהצטרף לצבא המצרי.

דאוד:

אתה עוד צעיר חליל, לך מצא לך כלות יפות
שיכבדו אותך בילדים רבים.

[לפרחאן]:

פקח עין על איבתיסאם, פרחאן. יש אש בנשמה
שלה ואין מספיק מים במדבר לכבותה.

[לחליל]:

שמור על עצמך, ילד, כשאתה יוצא למרעה.

**[דאוד עומד לצאת מהבמה ואז כמו נזכר במשהו,
אבל פונה אל חליל ולא אל פרחאן]:**

יש שמועות, אצל המצרים... שחייל יהודי נשאר
פה, אחרי הקרבות האחרונים. הרי לא יכול להיות
שהוא נעלם מבלי שבדואים ראו או שמעו משהו.

אתם מבינים שיש פה עניין של חיים ומוות. אם
המצרים יגלו מי הסתיר אותו...
אם תראה אותו, אתה יודע עם מי לדבר, נכון?
המצרים ישלמו עבורו ביד רחבה.

[חליל מהנהן ושותק]

פרחאן: אתה תהיה הראשון שידע.

[דאוד לא מסיר את מבטו מחליל ויוצא מהבמה.
הוא נראה מסופק].

חליל: צריך להסגיר אותו, אבא.

פרחאן: טיפש! אתה פועל מהרגש במקום מהשכל! אם יגלו
שהסתרנו אותו, כולנו נשלם על כך. עוד היום
אשלח אותו לדרכו.

חליל: ואם ייתפס? הוא עלול לספר עלינו. צריך להרוג
אותו, אבא.

פרחאן: צא למרעה חליל. השאר לי לטפל בחייל.

חליל: אבל סופה גדולה מתקרבת. כדאי שנשאיר את
העדר במאהל...

פרחאן: עשה את המוטל עליך, ואני אעשה את המוטל
עליי.

חליל: אם אחזור והוא כאן, אסגיר אותו!

חליל לוקח את מקל הרועים ויוצא אל הדרך מבלי להביט באביו.

תמונה 8

איבתיסאם עומדת מחוץ למסתור של אורי עם צידה לדרך. היא מביטה באורי ושרה:

איבתיסאם: עוד מעט ותצא לדרך
עוד מעט אשאר לבד
הימים שהיינו יחד
ייעלמו בנשימה אחת

עוד מעט כשתצא לרוח
אכנע לקולות הזמן
ואתן לדמותך לגווע
ולשאת את נפשי מכאן

הנצח ייפול לרגליי
וכאילו אמשול בחיי
חלמתי על בית, ובת קטנטנה
ילדתי
ורוח מדבר בין בדים
וכל השבילים הכחולים
וראשי מתמלא לו לאט
בשקט נצחי
והלוואי שעוד נגיע
אחד לשני

אבל עוד מעט כשירד החושך
הצללים יהפכו מקלט
והימים שהיינו יחד
ייעלמו בנשימה אחת

אורי אורז את חפציו ונראה
כאילו עומד לצאת אל המדבר.
איבתיסאם נכנסת פנימה. אורי
נחפז לעזרתה.

אורי: מה קרה איבתיסאם? למה את כל כך נסערת?

איבתיסאם: אבא שלי שלח את חליל לבד לרעות את העדר והוא
עוד לא חזר...

אורי: אבל סופה גדולה מתקרבת...

איבתיסאם: אני יודעת. ואסור לי לצאת לחפש אותו. דעתי
נטרפת!...

אורי: אבל למה? מי מכיר יותר טוב ממך את הדרכים
במדבר?

איבתיסאם: עבד חוזר ומחר אני מתחתנת... הכל נגמר.
[היא מבחינה בחפציו של אורי שנאספו לתרמיל]
אתה הולך...

אורי: כן. חשבתי שאוכל לברוח בזמן הסופה אל הגבול
בלי להשאיר עקבות. זו ההזדמנות שלי.
איבתיסאם כורעת ברכ ומניחה בפני אורי אוכל.

איבתיסאם : הנה, קח איתך. אוכל לדרך.
אורי ניגש לאיבתיסאם וכורע ברך בפניה.

אורי : את לא צריכה לכרוע ברך בפניי. את המלאך השומר שלי.

איבתיסאם : אני כבר לא יודעת מה לחשוב... הכל הפוך.

אורי : אני אסתדר... הכל יסתדר. אני אחזור לקיבוץ, והחיים יחזרו למסלול.

איבתיסאם : אני שמחה בשבילך שתקבל את כל מה שאתה רוצה.

אורי : הלוואי והייתי יכול להישאר פה. אבל זה לא אפשרי. הרי ממחר לא נוכל יותר להתראות.

איבתיסאם : אבל זה לא מה שאני רוצה.

אורי : מה את רוצה איבתיסאם?

איבתיסאם : אני רוצה לאהוב!

אורי : בואי איתי!

איבתיסאם : אתה לא מבין! אני רוצה לבוא איתך, אבל אני חייבת להישאר כאן. השלום בין השבטים תלוי בי. אם אלך אז אולי אציל את עצמי, אבל הרבה אחרים ימותו.

אורי : אלו החיים שלך איבתיסאם, לא של אף אחד אחר!

איבתיסאם : זה לא נכון! אלו לא רק החיים שלי. הכל מְּתוּב...
הכל מְּתוּב...

אורי : אם הכל מְּתוּב, אז מה אני עושה כאן? למה הרוח הביאה אותי אליכם? אליך?

איבתיסאם : **[איבתיסאם מלטפת את פניו של אורי]:**

אולי אתה רק החלום שלי אורי. אבל זה הכל. רק חלום. וכמו שבאת, כך תלך, ומחר... מחר יהיו כבר חלומות אחרים, ואתה תישאר רק זיכרון..

[אורי ואיבתיסאם מתקרבים. לובנה נכנסת. הם אינם מבחינים בה].

לובנה : הימים שהייתם יחד ייעלמו בנשימה אחת

[אורי ואיבתיסאם מתחבקים ומתנשקים כשפרחאן מתפרץ לאוהל וצועק]:

פרחאן: חליל עוד לא חזר מהמרעה...
איבתיסאם!
[איבתיסאם ואורי מנתקים מגע. אבל זה מאוחר
מדיי. פרחאן קלט אותם, והוא מבוהל וזועם].

פרחאן: אתה??!!
אחרי כל מה שעשינו למענדך...

איבתיסאם: אבא... אני...

פרחאן: שתקי ילדה!! שלא תעזי!

[לאורי]:
קח את הדברים שלך, לך מכאן, ואל תשוב לעולם.

איבתיסאם: אבא, הסערה בחוץ....

פרחאן: פתחתי בפניך את הבית שלי, מחלתי על כבודי,
סיכנתי את חיי ואת חיי משפחתי. וכך אתה תוקע
לי סכין בגב?

אורי: פרחאן...

פרחאן: אתם היהודים – נצלנים, גנבים. תמיד הייתם. כמו
לפני המלחמה הגדולה כשחיינו בנגב. עזרנו לכם
להקים את המדינה שלכם. ואתם, איך גמלתם
לנו? סילקתם אותנו מהאדמות שלנו.

איבתיסאם: הוא לא כמוהם!

פרחאן: [צועק]:
הוא בדיוק כמוהם!
כמו אלו שלקחו את לובנה אחותי וחיללו אותה.

[לאורי]:
אתה יודע שאיבתיסאם מאורסת. אתה יודע
שעתיד השבט כולו בידיה.

אורי: ומה עם מה שהיא רוצה?

פרחאן: שתוק! דאוד הציע כסף רב עבורך. תן לי סיבה
אחת לא להסגיר אותך.

אורי: ולמה באמת לא הסגרת אותי, פרחאן?

פרחאן: פשוט לך מפה! אם תשוב, אהרוג אותך במו ידיי!

איבתיסאם: הרוח הביאה אותנו לפה!

פרחאן: אם היא הביאה אותנו, היא גם תחליט על גורלו.
אם לחיים - שישוב הביתה. אם לא, שייקבר
בחולות. אולי ימצאו אותו המצרים ויסחרו בו
תמורת המתים שלהם. כך או כך ההחלטה לא
בידי. את ואני צריכים לצאת אל המדבר למצוא

את חליל ולהציל אותו. אולי איבד את הדרך
בסופה. בואי איבתיסאם, לפני שיהיה מאוחר.

איבתיסאם: **[מביטה באורי כשפרחאן נוטל אותה בכוח בידה והם יוצאים מהמסתור אל הסופה. בפתח איבתיסאם עוצרת באביה כשהרוח סוערת סביבם ואומרת]:**

אבא, זה מסוכן מדיי. את חליל כבר שלחת אל
הסופה. אני לא מוכנה שאורי ילך לבד. אלווה אותו.

פרחאן: מספיק עם הוויכוחים! את עושה מה שאני אומר
לך! **[מצביע על המסתור בו נמצא אורי]** את שולחת
אותו עכשיו, ובאה איתי לחפש את חליל.

איבתיסאם: **[לאורי]:** זו ההזדמנות שלך. רוץ עד הגבול, אל
תעצור, היזהר לא להיתפס. ואל תדאג לי. אל
תחשוב עליי אפילו. תבטיח לי שלא תחזור.

אורי: אני מצטער, פרחאן. אנא, סלח לי.

איבתיסאם: אם לא תצא מייד - תמות.

אורי: הכל מכתוב.
[אורי יוצא מהאולה, תרמיל על גבו].

פרחאן: מחר כשעבד חוזר את מתחתנת. את מבינה?

איבתיסאם: אני לא אוהבת את עבד.

הרוח סוערת סביבם, ברקע הפתיחה של ייעשני אדם'.

פרחאן: זה לא חשוב! כך החלטתי. אני לא רוצה לשמוע...

איבתיסאם: אני רוצה למשול בחיי!!

פרחאן: **[פרחאן מחבק את איבתיסאם]:**

בתי, אני מתחנן.

אורי נושא את תיקו ויוצא אל המדבר. איבתיסאם רוצה לצאת
אחריו אך פרחאן אווז בידה ומחבק אותה. הוא מונע ממנה
לצאת. לבסוף, היא משתחררת מאחיזתו ורצה למדבר. אך אורי
כבר נעלם. פרחאן יוצא אחריה.

איבתיסאם: אני הולכת. אני יוצאת לחפש את חליל.

פרחאן: עכשיו זה כבר מאוחר מדיי. אני מצטער... הם
שניהם בידי הרוח. רק היא תחליט מי יחיה ומי
ימות. רק היא תקבע מי בן מדבר ומי בן מוות..

פרחאן מחבק את איבתיסאם והיא פורצת בבכי על כתפו.
השניים עומדים בסופה ומביטים לעבר המדבר בציפייה.

תמונה 9

סופת חול משתוללת במדבר. יום. אורי נאבק בסופה כדי לשרוד. הוא לבוש גלבייה ומכסה את פניו בבד. הוא בקושי מצליח לראות משהו ולהתקדם. זה אתגר עבורו. רוח המדבר מקיפה אותו ומטלטלת אותו לכל הכיוונים.

אורי:

יבוא הגשם יעשני אדם
ישטוף אותי במים – יכני
ינקני- בשר ודם
יזרים אותי על אדמה
בנחלים, בתעלת הניקוז
עד הים.

תבוא הרוח תעשני אוויר
תטיס אותי, תכני בתריסים
בצמרות הגלים
תעיף אותי בין העלים
בדיונות, בין עמודי החשמל
עד הים

כך או כך אביא את עצמי לעננים
כך או כך אבריא

יבוא החול יעשני לסלע
ישחקני ברוח ומים
יעצבני, יתמוך בי
אבל יקבור אותי באדמה
יצמיח עליי שיח ועשב
יעשני אדם

כך או כך אביא את עצמי לעננים
כך או כך אבריא

[לובנה מובילה את אורי אל חליל השרוע על החול. אורי מרים את ראשו של חליל.
חליל במצב קשה. אורי נושא אותו על כתפיו והולך לכיוון האוהל של פרחאן כשהוא
נאבק ברוחות].

חליל:

עזוב אותי, אל תיגע בי. גם אם תציל אותי, אסגיר אותך.

[לילה. אורי מגיע למאהל ומוצא את פרחאן ואיבתיסאם בפתח האוהל. השניים רצים
אליו. הם מניחים את חליל באוהל ואיבתיסאם מטפלת בנער. פרחאן ושאר בני
השבט מקיפים את אורי. המוסיקה ממשיכה].

פרחאן:

תודה.
[פארחאן מחבק את אורי].
חשבתני שאני מאבד את השפיות שלי. שלא אראה אותו
יותר. אני חייב לך. הלילה תוכל להישאר איתנו, לנוח,
לצבור כוחות. אני ערב לכך שלא יקרה לך כאן משהו.
אבל כדאי שתצא לדרך לפני שיעלה האור. מישהו עוד
עלול לראות אותך.
[בני השבט יוצאים].

- אורי:** פרחאן, הלוואי שהייתי יכול להישאר כאן. פה אני מרגיש בבית. מרגיש שייך. מרגיש חופשי. אין לי באמת לאן לחזור.
- פרחאן:** אתה הרי יודע שכולם מחפשים אחרוך. המצרים, דאוד, הישראלים. אתה לא יכול להישאר כאן.
- אורי:** הייתי רוצה לחיות במדבר, איתכם, ביניכם. עם איבתיסאם.
- פרחאן:** אם זאת היתה כל אחת אחרת... אבל איבתיסאם כבר מובטחת.
- איבתיסאם:** [לפרחאן]: אורי שייך לשבט שלנו. הוא בן מדבר אמיתי. מה עוד צריך שיקרה כדי שתבין זאת? הרוח הביאה אותנו לכאן. היא הנחתה אותנו בסופה והובילה אותנו לחליל, והיא זו שהראתה לו את כל הדרך בחזרה. הוא שייך לכאן, זה הבית שלו.
- פרחאן:** איבתיסאם, כאן לא הבית שלו. לובנה נכנסת לבמה.
- איבתיסאם:** כאן הוא מרגיש בבית. אצלנו הבית זה לא רק המקום, זה השבט.
- פרחאן:** השבט? רק מי שנולד פה הוא חלק מהשבט.
- איבתיסאם:** אם יינשא לאחת מאיתנו הוא יכול להיות חלק מהשבט.
- פרחאן:** אני לא יכול להסכים לזה.
- אורי:** אבל למה? אני מוכן לעשות הכל....
- פרחאן:** כי אתה הבן של לובנה! [שתיקה]
- אורי:** מה? למה אתה מתכוון?
- פרחאן:** כשהגעת, פצוע, איבתיסאם התעקשה שאביט בפניך, וכשהבטתי, ידעתי. הגיל מתאים, המקום נכון, והעיניים – כמו של אחותי, לובנה. אתה הוא בנה שנולד בחטא ולכן לא תוכל להישאר. אם דאוד יגלה זאת.... הבושה, הכבוד... אם ידעו שאתה מי שאתה, סולחה לא תהיה לעולם.
- אורי:** אבל איך זה ייתכן?
- פרחאן:** כשגרנו בנגב, לובנה הייתה אמורה להתחתן עם דאוד, אך חלתה. לקחתי אותה ליהודים והיא טופלה במרפאה של הקיבוץ. דאוד המתין לה, ואז התחילה המלחמה, ואנחנו גורשנו לסיני....
- אורי:** ולובנה לא חזרה לשבט...
- פרחאן:** היא חזרה, אחרי שנה. ואז, סיפרה לי את הסוד הגדול על הילד שנולד לה מהרופא שטיפל בה.

אורי: אני...

פרחאן: היא חשבה שתוכל לחיות איתנו בקיבוץ, אבל הוא היה נשוי, ולא הסכים לעזוב את המשפחה שלו. היא מסרה את התינוק, אותך, לבית הילדים וברחה משם בחזרה לדאוד.

אורי: עכשיו הכל מתחבר. אבל מה קרה לה? לאן היא נעלמה? דאוד הרג אותה?

פרחאן: לפני החתונה עם דאוד, היא פשוט נעלמה. ברור שהוא הרג אותה. הוא מעולם לא הודה בכך. אף אחד לא מודה, אבל זה התחיל סבב של נקמות דם שנמשך עד היום. אחותו של דאוד – אמא של עבד נרצחה ראשונה. אחריה, אשתי – אימם של איבתיסאם וחליל. הן היו רק התחלה של רשימה ארוכה של אנשים חפים מפשע.

איבתיסאם: החתונה שלי ושל עבד אמורה להפסיק זאת.

פרחאן: אורי, רוחה של לובנה הביאה אותך אליי, אל איבתיסאם. אתם בני דודים. לא היה מאושר ממני אילו יכולת להישאר, לשאת אותה. אתה בן מדבר, אורי. אבל נולדת בחטא. אתה רדוף. ולכן, אתה לא יכול להישאר.

[אורי כורע ברך לפני פרחאן]:

אורי: אני מתחנן בפניך פרחאן. כל חיי היה לי חורבן, בנשמה, ועכשיו הוא התמלא. עכשיו אני יודע מאין באתי. סוף כל סוף יש לי בית ומשפחה ואתה דורש ממני ללכת? בבקשה ממך, תן לי להישאר.

פרחאן: אתה הבן של לובנה... בכל אשר תלך תהיה כמו הבן שלי.

חליל: סלק אותו אבא! הוא לא בדואי אמיתי. לובנה היא בוגדת. דאוד אדם ישר והגון. עושה את עבודתו נאמנה. איך תוכל לבגוד בו? ועוד בגלל יהודי?

איבתיסאם: הוא הציל אותך, חליל... אתה חייב לו את חייך.

חליל: עדיף אם הוא היה משאיר אותי בחולות. **[לאורי]:** אנחנו לא אחים, ואני לא חייב לך שום דבר.

חליל מתנפל על אורי ותוקף אותו. אורי הודף אותו, וחליל הפצוע נופל. בני השבט באים להפריד אבל פרחאן אומר:

בני השבט נזעקים אל חליל ומפנים אותו.

פרחאן: עזבו אותו! קחו את חליל מכאן!

איבתיסאם? בואי!

פארחן, חליל ובני השבט יוצאים מהבמה.

איבתיסאם : אל תקשיב לו. הוא נסער.

אורי : הם צודקים. אם אני נשאר פה, ירדפו אותי כל חיי. כדאי שאני אלך. אעזוב מייד כשירד החושך.

[אורי מסתובב ללכת, איבתיסאם נוגעת בידו].

איבתיסאם : לפני שבאת הכל היה ברור. ידעתי בדיוק מה עליי לעשות ומי עליי להיות. האמנתי שהכל כתוב. שאסור לחלום.

אורי : זה עוד לא מאוחר, איבתיסאם. בואי איתי.

איבתיסאם : זאת מחשבה מסוכנת בשבילי.

אורי : זאת מחשבה אמיצה ומותר לך לחשוב כך. את יכולה להדחיק אותה...

אבל גם אם תתעלמי
גם אם תעצמי עיניים
לא תוכלי להתחמק
ממי שלפניך
אין סיבה לחשוש
נוכל להסתדר בינינו
צריך לפתוח את הלב
הרי בסוף אנחנו, שנינו

משני קצוות החוט ובאותה הדרך
אם תתני לי הזדמנות...
הרי יש לחיים עוד ערך...
אין הרבה הזדמנויות
ואפשר גם לוותר
אבל להיות לבד זה קשה הרבה יותר
את יודעת...

איבתיסאם : איך אפשר לחשוב
בכל הרעש שסביבנו
אם אברח איתך מכאן...
האם נוכל להיות רק שנינו

ברקע דפנה אוחזת בבטן של
הריון מתקדם :

דפנה : מה אוכל לומר
אם הוא יראה אותי עם ילד
הרי בקצה המעבר תמיד הייתה סגורה הדלת

אולי אני צריכה פשוט לשכוח

יאיר : נוכל ודאי

דפנה : לקחת את שאריות הכוח

לובנה מתקרבת למאהל / לבית
בקיבוץ :

יאיר : להסתדר ביחד בחיים

דפנה : בשקט להתחיל
הכל מהתחלה

אורי ודפנה : לבד/איתך

לובנה : בסוף הגורל על הדלת נשען
יביא את אבק המדבר עד לכאן.

<u>איבתיסאם</u> : רק איתך ולא יותר במדבר להישאר שנינו, שנינו	<u>אורי ויאיר</u> : גם אם תתעלמי גם אם תעצמי עיניים לא תוכלי להימלט לא תוכלי להימלט אין סיבה לחשוש נוכל להסתדר בינינו צריך לפתוח את הלב צריך לפתוח את הלב	<u>דפנה</u> : ואם אפגוש אותו מולי פתאום ברחוב סתם כך ברחוב	<u>לובנה</u> : בסוף הגורל על הדלת נשען יביא את אבק המדבר עד לכאן
---	---	--	--

מוסיקה ממשיכה.
אורי ואיבתיסאם מתנשקים.

רדיו :
קול ישראל מירושלים, שלום רב והרי החדשות
עיקרן תחילה. צה"ל הודיע לפנות בוקר כי
החיפושים אחר החייל הנעדר אורי כרמלי ימשכו
עד שיימצא. עם זאת, הודיע הרב הראשי לצה"ל
למשפחתו של כרמלי כי הוא יוכרז כחייל שמקום
קבורתו אינו נודע.

דפנה מחייגת ליאיר.

איבתיסאם הודפת את אורי :

איבתיסאם : אתה צריך ללכת, מחר אני מתחתנת.

דפנה : [ליאיר]: אני רוצה שתישאר איתי.

איבתיסאם בורחת מהאוהל ואורי נותר לבדו. דפנה מתמסרת אל יאיר והוא מחבק אותה.

- סוף מערכה ראשונה -

תמונה 10

דאוד מקבל את פניו של עבד מחוץ למתחם השבט של פרחאן. ערב.

דאוד : תראו מי חזר מהמדבר...

עבד : שלום דוד.

דאוד : אתה נראה עייף ומותש, עבד. הכל בסדר?

עבד : הסופה הגדולה תפסה אותנו בדרך לכאן, דאוד. שילמנו מחיר יקר. איבדנו את עטווה.

דאוד : אללה ירחמו. מה אפשר לעשות? זה טבעו של המדבר. אבל אין זמן להתעסק בזה. באנו לפגוש את איבתיסאם. תתארגן, ובוא ניכנס. הקרבת הרבה כדי שהחתונה הזאת תקרה.

עבד : עטווה הוא כמו אח בשבילי. נראה שכולנו מקריבים בשביל התכנית שלך. מה הקרבת אתה, דוד?

דאוד : כדאי שתשמור על הפה, עבד. אל תשכח מי גידל אותך!

עבד : אמא שלי! שנרצחה כי אתה הרגת את לובנה. אבא לא הפסיק להאשים אותך עד שמת מצער, ועל כך לא אסלח לך לעולם. אז כשלקחת אותי תחת חסותך, דוד, - זה היה המעט שיכולת לעשות.

דאוד : חצוף! אין בך טיפת כבוד! הכל עשיתי בשבילך! נתתי לך בית, הפכתי אותך לגבר וסידרתי לך את הכלה שרצית. אבל אני אוותר לך הפעם. בכל זאת – איבדת חבר.

עבד : כל מה שאתה מסדר זה אך ורק לעצמך. כל הסולחה הזו היא קידום בדרגה בשבילך, שקט בגזרה, ואולי אפילו כדי לנקות את המצפון שלך. אתה יכול לאיים על מי שאתה רוצה. אני יודע מי אתה ומה המניעים שלך. אתה מנודה מהשבט שלנו, משתמש בי כדי לחזור הביתה. כולם יודעים שהצטרפת לצבא המצרי כי סילקו אותך מפה, כי נידו אותך.

דאוד : [מוריד לעבד אגרוף. עבד עף לאחור] עוד פעם אחת תדבר אליי ככה...

עבד : אני רוצה להתחתן עם איבתיסאם כי אני אוהב אותה באמת.

דאוד : קום על הרגלים, סדר את עצמך, ושים חיוך על הפנים שלך.

פרחאן נכנס.

דאוד : פרחאן!

פרחאן : עבד! דאוד!

- עבד :** טוב לראות אותך שוב, פרחאן.
- דאוד :** לעבד יש בשורות טובות בשבילך.
- עבד :** ...מצאתי חלקת אדמה טובה ליד בור מים.
- פרחאן :** זה נהדר.
- עבד :** נגור במרחק של יום אחד מכאן. ואיבתיסאם – אני יודע כמה אתם קרובים – היא תוכל להגיע הנה. לבדה.
- פרחאן :** עבד, אין לי מילים. אני גאה ומאושר. שמח שתהיה החתן שלי.
- עבד :** ואני זכיתי בך ובאיבתיסאם. עכשיו הייתי רוצה לראות אותה ולספר לה.
- פארחן :** אתה יודע שזה לא מקובל לראות את הכלה ביום שלפני החתונה. דאוד מכיר היטב את המסורת.
- דאוד :** לא תישבר כאן שום מסורת. קרא לה בבקשה, פרחאן.
- פרחאן :** איבתיסאם ממתינה לך בקוצר רוח, האמן לי. העניין הוא אחר. האירועים שקרו אתמול התישו אותה והיא הלכה לנוח עם הנשים באוהל.
- עבד :** מה קרה פרחאן?
- פרחאן :** חליל יצא עם העדר לבור המים המרוחק, הסופה כנראה הפתיעה אותו והוא נלכד בה ואיבד את הדרך. אבל אין מה לדאוג, כי רוח המדבר הטובה השיבה אותו אלינו.
- עבד :** תודה לאל שיצא בחיים. ומה עם השאר?
- פרחאן :** כולם בסדר, אבל איבדנו חלק גדול מהעדר בסופה.
- עבד :** אני מצטער לשמוע, פרחאן.
- פרחאן :** הכל יכול היה להימנע אם דודך לא היה מתעקש.
- עבד :** דאוד, למה ביקשת דווקא מחליל לרעות באזור כל כך רחוק?
- דאוד :** אז מי יצא למרעה? הכלה המיועדת? ומה אם הייתה נפגעת ערב החתונה? אני רק הצעתי שלא לשלוח את איבתיסאם, שלא יקרה לה משהו בסופה. אתה בחרת בחליל. המזל הגדול הוא שהילד חי.
- פרחאן :** מספיק דאוד. אל תעמיד פנים שאכפת לך מאיבתיסאם. באת לראות שהיא לא בורחת.

דאוד: אני לא סומך עליה ולא על אף בת מדבר מהשבת שלך! עד שאין חתונה אין סולחה!

פרחאן: החשדנות שלך עוד תהרוג את כולנו. אתה מזלזל בי, בבת שלי ובאחיין שלך.

דאוד: אני נכנס עכשיו לאוהל, ואם היא לא שם....

עבד: די! נמאס לי לשמוע את הוויכוחים ביניכם. חסכו ממני את המלחמות.

[לפרחאן]:

הסר דאגה מלבך. לא אטריד את איבתיסאם עכשיו. אמתין לחתונה. רק דבר אחד אני מבקש פרחאן, שהיא תתקיים כבר מחר בבוקר. הכינו אותה לטקס.

לובנה עולה לבמה.

פרחאן: כמובן עבד. מחר בבוקר יתקיים הטקס כמתוכנן.

[עבד ודאוד יוצאים ופרחאן אומר לעצמו]:

רוח המדבר ודאי מגחכת לעצמה. מה עוד צריך לקרות כדי שהילדה הזו תעשה מה שאני מבקש ממנה?

לובנה: לחתן אותה בכוח בניגוד לרצונה, פרחאן? – זה בטח לא הפתרון... מה אתה עושה, פרחאן? לא למדת? אנחנו לא שייכות לכם, אנחנו לא הרכוש שלכם. אנחנו בנות מדבר בדיוק כמוכם. לכלוא את הרוח החופשית שלנו - זה להרוג אותנו. אם לא תיתן לאיבתיסאם ללכת, היא תמות, פרחאן. היא תיעלם. היא תהפוך לרוח.

פרחאן: אז מה לעשות, לובנה?

לובנה: תן לה ללכת. תן לה להיות חופשיה.

פרחאן: אני לא יכול, לובנה. אני פשוט לא יכול.

תמונה 11

בוקר. אוהלה של איבתיסאם / המסתור של אורי / אוהלם של עבד ודאוד. עבד מתארגן לחתונה.
אורי עומד לצאת לישראל.

איבתיסאם מולבשת על ידי בנות
השבת בבגדי כלה. היא שרה
כשהן מלבישות אותה ומלוות
אותה. היא עצובה והן נרגשות.
כשהן מסיימות הן אוחזות
בשמלה של איבתיסאם ויוצאות
איתה החוצה לפגוש את עבד
שמגיע לאוהל מלווה בבני השבת,
לבוש בגדי חתן. פרחאן אוחז
בידה ומוסר אותה לעבד.
בינתיים אורי מארגן את חפציו
במערה ומתכוון לצאת.

כולם מגיעים לחתונה. דאוד ועוד
בן שבת לבושים מדי צבא
מצרים.

איבתיסאם : אם בעצמי בטחתי עד עכשיו

אז אין עוד טעם לשקר

החשיכה הזו תרד עליי

ואין בי כוח יותר.

כל הדרכים אבדו בערפל

ורק נתיב אחד נותר

אז עד הסוף אלך בו לבדי

ואתפלל אל המחר

אני אלך בראש מורם

אניח לעולם לכרוע על ברכיו

עד שיעלם, עד שיחדל מכאוב

עד שאחוש עד כלות

בחופש לאהוב

אורי : האם היום דועך לו מעצמו

ואל האופק מתכנס

או שמא מתעורר מחלומו

ואת ליבי – הורס.

אם עד עכשיו ידעתי מי אני

איבדתי מלהכיר

ואת דמותי השארתי מאחור

ואת עצמי אני מסתיר אבל..

יחד : אני אלך בראש מורם

אניח לעולם לכרוע על ברכיו

עד שיעלם, עד שיחדל מכאוב

עד שאחוש עד כלות

בחופש לאהוב

חליל מתחבק עם דאוד.

איבתיסאם : אל הארץ המובטחת

אורי : אל קסמו של המדבר

יחד : אם עוד נתראה אי פעם

במסע שלא נגמר

בסוף השיר איבתיסאם ועבד
עומדים זה מול זה מוקפים בבני
השבטים ומוכנים לטקס.

דאוד: פרחאן, היום תסתיים שפיכות הדמים. עבד רכש
את איבתיסאם בכסף רב.
בואי עמדי בפני אדונך.

[היא מתמהמהת, הם נעמדים והוא פונה לעבד].

הנח את ידיך על ראשה של האישה.

[לאבתיסאם]:

כרעי על ברכיך, בתי.

[איבתיסאם מתמהמהת]

כרעי על שתי ברכיך בפני בעלך, אישה!

[איבתיסאם מתמהמהת]

[מתרגז]:

עבד:

בשם רוח המדבר, כרעי על ברכיך איבתיסאם!

[לפרחאן]:

איבתיסאם:

אבא, אני לא יכולה! אני מצטערת.

זה בסדר.

פרחאן:

איבתיסאם מסתובבת ובורחת
משם אל המדבר.

[צועק]:

דאוד:

איבתיסאם! תפסו אותה!

שני בני שבט מתחילים לרדוף
אחריה אך עבד צועק מאחור:

עצרו! הניחו לה! זו האישה שלי. רק אני אלך!

עבד:

[עבד יוצא אחרי איבתיסאם. פרחאן תופס אותן]:

אל תפגע בה. אני מתחנן.

פרחאן:

[עבד הודף אותן ויוצא אחרי איבתיסאם]

למה שאפגע בה, פרחאן? אני אוהב אותה.

עבד:

פרחאן נותר עם דאוד. המוסיקה של 'המלחמה שלנו' מתחילה.

[משליך את פרחאן לארץ]

דאוד:

לאן היא בורחת, פרחאן? יש לך עוד הזדמנות להציל
אותה, את כבודך, את השבט.

[שולף אקדח]

ענה לי!

חליל ניגש אל דאוד, מביט בפרחאן ואומר:

חליל:

היא במסתור ליד בור המים. עם היהודי.

[מביט באביו]:

אני מצטער, אבא, אבל הוא לא אחד מאיתנו. הוא לא בן מדבר.

עזוב את אבא שלי, דאוד. אל תאיים עליו יותר.

דאוד:

כבר אמרתי לכם. לא אני זה שמאיים עליכם.

[פונה לבן השבט שלו, לחייל ולחליל]:

בואו איתי. נלך להביא תגבורת.

[יוצאים. פרחאן נשאר לבדו עם לובנה]

לובנה:

למה אתה מחכה, פרחאן? קום! אתה יודע מה צריך לעשות. לך תציל אותם.

[פרחאן קם ויוצא מהאוהל]

תמונה 12

המסתור של אורי. יום.

איבתיסאם מגיעה אל המסתור של אורי ומוצאת אותו בחוץ.

איבתיסאם: אנחנו הולכים. אני באה איתך...

אורי: מה את עושה פה? החתונה!

איבתיסאם: אני לא מתחתנת עם עבד. אני לא רוצה להיות שפחה. אם אתה לא נשאר כאן, אני באה איתך.

אורי: [מחבק אותה]
איבתיסאם...

איבתיסאם: אין לנו הרבה זמן. אנחנו צריכים למהר. הם בדרך לכאן.

עבד מתפרץ.

עבד: איבתיסאם!

איבתיסאם מתנתקת מחיבוקו של אורי:

איבתיסאם: עבד!

עבד רואה אותם מחובקים

עבד: איבתיסאם! מי האיש הזה? זה החייל היהודי?

איבתיסאם: עבד!
כן, זה הוא – לא אשקר לך. מצאנו אותו פצוע במדבר והחלטנו לטפל בו – כדרכם של הבדואים.

עבד: אבל למה את איתו?

איבתיסאם: הוא עמד לצאת, לברוח בחזרה. רק נפרד ממני לשלום, הודה לי על שהצלתי את חייו.

עבד: דאוד מחפש אותו במשך חודשים וכל הזמן הזה הוא כאן? הוא לא הולך לשום מקום. החיים שלו שווים את חייהם של הרבה אחרים.

איבתיסאם: עבד!
זו לא המלחמה שלנו
אנחנו לא אנשי מדון
הנח לו שילך מכאן
ואת דמותו יימחו
רוחות הזמן

עבד: האיש הזה חייל אויב הוא
איך ייתכן שהוא עוד חי

את המחיר
על שעשית
עוד נשלם
שנים רבות

איבתיסאם : עבד, הקשב-
הוא יילך, לכן
אל תאלצני לבחור בניכם

שא את רגליך
לך כמו שבאת
ונינשא מחר כמתוכנן

עבד : בטח איבדת
את שיקול הדעת!
לשחרר אותנו זה מסוכן

איבתיסאם : לך עכשיו
לך מכאן
ונתחיל מחר מהתחלה.

אם תתעקש לא אינשא לך.

עבד : את השתגעתי? את יודעת מה את אומרת?
שכחת לגמרי את המקום שלך!

איבתיסאם : שמעת מה שאמרתי?

איבתיסאם ניצבת בין עבד לבין
אורי ולא מאפשרת לעבד לקחת
את אורי.

עבד : זו לא המלחמה שלנו
זה הוא שמסכן פה את כולם
ונשלם על כך מחיר
אני מכיר
הקשיבי לי
ודי!
עד כאן!!
שמעתי דיי!!
הגיע זמן להיפטר מהחרפה!
[שולף שברייה ומאיים על אורי]
קדימה צא!
ואיבתיסאם
היית צריכה להסגירו מהתחלה.

איבתיסאם : לא!
שחרר אותו.

עבד : הוא בא איתי.
קדימה זוז.

איבתיסאם : הוא לא הולך לשום מקום.
נשאר הוא כאן איתי... היום

איבתיסאם :
עבד הקשב זה אני או הוא
זה המחיר אז מוטב לנו
כאן לעצור
כדאי שנשמור...
ודי

עבד :
זו לא המלחמה שלנו
זה הוא שמסכן פה את כולם
ונשלם על כך מחיר
אני מכיר
הקשיבי לי
ודי

אורי : איבתיסאם. אני אלך איתו לדאוד.

איבתיסאם : [אוחזת בידו של עבד]
עבד... אני מבקשת.

עבד : [מעיף סטירה לאיבתיסאם והיא נופלת המומה]

שתקי!!
די!
[מנגינה נפסקת]

אורי : [אורי מזנק לעבר איבתיסאם לעזור לה]
איבתיסאם!

עבד : [מנפנף בשברייה]:

עזוב אותה כלב!

[לאיבתיסאם]

את צריכה להודות לי שאני סולח לך!
כל אחד אחר היה הורג אותך.

[לאורי שמנסה לתמוך בה ולהקימה על רגליה]

עזוב אותה! אל תיגע בה!

אורי : שלא תעז להרים עליה יד.

איבתיסאם : אורי.

עבד : [מתקרב ומניח את קצה הסכין על צווארו של אורי
ומקים אותו]

אתה לא אחד מאיתנו. ביזית את איבתיסאם, את
השבט, אותי!

[עבד מניף את הסכין במטרה להרוג את אורי –
אורי מצליח לנטרל את עבד כשהוא עושה שימוש
במה שחליל לימד אותו – עבד נופל, אורי מסובב
את גבו ואז עבד מזנק עליו]

[איבתיסאם מזנקת לעברו של עבד ותופסת בידו האוחזת בסכין. עבד לא מבין מה
היא עושה. השניים נאבקים. אורי מנסה לעזור אבל לא מצליח להשתלט על עבד.
אורי תופס בצווארו של עבד מאחור בעוד איבתיסאם נאבקת בסכין.]

לבסוף איבתיסאם מצליחה להשתלט על עבד. היא אווזת בסכין ונועצת אותה בליבו של עבד. עבד מתמוטט מדמם על האדמה. איבתיסאם ואורי קורסים איתו].

אורי: איבתיסאם!

איבתיסאם: [רועדת כולה, ידיה מגואלות בדמו של עבד]

לך מפה אורי! ברח! לפני שיהיה מאוחר מדיי.

אורי: בואי איתי! מהר!

איבתיסאם: [פורצת בבכי]

אני לא יכולה! אני לא יכולה לברוח ולהשאיר את חליל ואת אבא שוב במעגל דמים. אני חייבת לקבל את מי שאני, את מה שאני. אין לי עוד כוח. אם אני צריכה למות – אז זה מה יהיה.

אורי: את לא לבד. יש עוד תקווה. בואי איתי. אני אגן עליך. לא תצטרכי עוד לסבול. עכשיו את חופשיה.

[פרחאן נכנס למסתור ורואה את עבד מת ואת איבתיסאם ואורי מחובקים].

איבתיסאם: אבא! אני... הרגתי אותו. הוא ניסה להרוג אותי... ואני...

פרחאן: דאוד בדרך לכאן עם חיילים. זה הסוף! אם לא תברחו עכשיו אתם מחוסלים.

איבתיסאם: אני לא יכולה יותר לברוח. אני נשארתי.

פרחאן: איבתיסאם, אין לך ברירה. את חייבת ללכת. אחרת תיפתח מלחמה נוספת בין השבטים. אומר לדאוד שאורי הרג את עבד, חטף אותך ונמלט אל המדבר. רק כך תוכלי להציל את עצמך. צאו עכשיו. אין זמן.

איבתיסאם: אבא...

פרחאן: אין מה לעשות. זה הגורל. כך נכתב, כך הוחלט. עשי מה שצריך ונתפלל שהרוח תציל אתכם.

איבתיסאם: [מחבקת את אביה]

אני אוהבת אותך!

אורי: תודה לך, פרחאן, על הכל.

פרחאן: שמור עליה, אורי. בבקשה. היא החיים שלי.

אורי: אני מבטיח!

השניים יוצאים. פרחאן ממתין לדאוד בחזית המסתור. דאוד מגיע עם שני חיילים.

איפה הם? דאוד:

פרחאן אינו עונה ורק מתיישב. דאוד והחייל נכנסים למסתור. הם רואים את גופתו של עבד. דאוד נזעק החוצה לפרחאן.

פרחאן!!! מה קרה?! איפה איבתיסאם? דאוד:

[פרחאן שותק. דאוד מתרגז, תופס בפניו של פרחאן ומצמיד אותו לפניו].

ענה לי! איפה היא?

הוא לקח אותה...! פרחאן:

מה? מי לקח אותה? מי הרג את עבד? דאוד:

היהודי. החייל היהודי... פרחאן:

אתה הסתרת אותו פה? דאוד:

הוא היה פה מאז שנפצע... פרחאן:

כל הזמן הזה שיקרת לי, פרחאן!! תן לי סיבה אחת למה לא להרוג אותך. דאוד:

ואז סוף סוף תמצא קצת שקט? פרחאן:

לך מכאן פרחאן. לך אל השבט. ספר להם מה עשית. שהם ישפטו אותך. לך!! דאוד:

[פרחאן הולך,

דאוד כורע ליד גופתו של עבד ושר]:

זו השקיעה האחרונה שלנו
חולות מדבר עוטפים אותך בחום.
כשתיספג לאט לתוך החושך
אל רוחות הזמן, אל החלום

וכך נלקח, נשכח
נותר געגוע, געגוע
מכאן לשם הופך הזמן תעתוע.

באת אליי בדרך נס, כפלא
אור שלא הצלחתי אז לראות
את נשמת מלאת בתוחלת
כל מי שרציתי להיות

אך זו שקיעה שתעלה ביוקר
שקיעה שאין בה הבטחה לבוקר...

לא אעמוד מנגד
לא אנוח
עד שהם ישלמו מחיר הולם

עד שחרבי עוד תאדים ממות
לא אניח, בן
לא אניח בן.....

[לחיילים]:

בואו! נתפוס אותם לפני שיעברו את הגבול. אני
רוצה אותו בחיים.

דאוד והחיילים יוצאים למרדף. דאוד מתמהמה, לפתע הוא מבחין
בדמות אישה עומדת בגבה אליו. מכוון אליה את האקדח.

דאוד: את! עצרי! איבתיסאם!

[הוא מזהה שזאת לובנה]

לובנה?!

לובנה: גם אם תתעלם, גם אם תמחה את העבר
לא תוכל להימלט מרוח המדבר
אין מקום מקלט, אין נשיא ואין שפּל
רק בעטי אכתוב את רוח הגורל

בין ההרים ובחולות
בין הימים והלילות
אין מסתור מהגורל
ארדוף אותך כל שאוכל

דאוד: את בגדת בי, הגיע לך למות, זה הדין.

לובנה: וזה גם דינה של איבתיסאם, דאוד? אחרי מה אתה רודף?

דאוד: בלי מסורת אין צדק, בלי צדק אין כבוד.

לובנה: איזה כבוד יש ברצח של אישה? המלחמה שלך
כשלה, דאוד. מה השארת אחריך? לא אישה, לא
צאצא, לא שבט ולא מורשת. אתה רק רוצח עלוב.

במקביל אורי ואיבתיסאם
נמלטים. מוסא ודאוד אחריהם.

אל תביט סביב, רוץ לאן שרק תוכל
האלוהים שלך רדוף ומקולל
ברח אל המדבר, ברח לך וזכור
את העתיד שלך השארת מאחור

בין ההרים ובחולות
בין הגלים ובלילות
אין מסתור מהגורל
ארדוף אותך כל שאוכל

אין לך לאן לחזור
הבט אחור, הבט אחור
ארדוף אותך ביום, בליל
באור השחר העולה
עד כלות

תמונה 13

הגבול בין ישראל ומצרים – לילה.

דאוד משיג את איבתיסאם ואורי. הוא תופס בידה של איבתיסאם בעוד החיילים תופסים את אורי ומרתקים אותו לאדמה. דאוד שולף אקדח ומכוון לאיבתיסאם.

דאוד: אותה תשאירו לי.

איבתיסאם: דאוד! עזוב אותי! תן לו ללכת.

דאוד: למה שאתן לו ללכת? הוא רצח את עבד. הוא חטף אותך, האיש הזה הוא חייל אויב. הוא פושע.

איבתיסאם: הוא הבן של לובנה.

דאוד: את משקרת!

איבתיסאם: זו הסיבה שנתנו לו להישאר.

דאוד: הוא רצח את עבד...

איבתיסאם: אני הרגתי את עבד. אורי רק ניסה להציל אותי.

דאוד: את הרגת את עבד? למה?

איבתיסאם: לא התכוונתי להרוג אותו. עבד רצה לפגוע בנו. הגנתי על עצמי.

דאוד: אז לברוח? לאן? את בת מדבר, את שייכת לכאן!

איבתיסאם: אני לא שייכת לשום מקום. אנחנו נוודים. אנחנו שייכים לרוח, לחולות.

דאוד: אבל לארץ של יהודים? עם היהודי?

איבתיסאם: הוא רואה אותי. עבד לא ראה אותי. כמו שאתה לא ראית את לובנה. את כמה שהיא אהבה אותך.

דאוד: היא ילדה בן לגבר אחר.

איבתיסאם: אתה הרגת את האישה שעזבה את הבן שלה כדי לחזור להיות איתך.

דאוד: היא ידעה בדיוק למה היא חוזרת.

איבתיסאם: כדי למות? אז גם אני מוכנה למות, כמו לובנה, אם זה מה שסיים את נקמות הדם. אתה התחלת את מעגל הדמים, אז בוא סיים אותו. הנה, אני כאן! למה אתה מחכה? הרוג אותי!

דָּאוּד : [דָּאוּד מְכָה אֶת אֵיבְתִּיסָאָם עִם הָאֶקְדָּח וְהִיא קוֹרֶסֶת] כְּלָבָה!

אֵיבְתִּיסָאָם : לֹא יַעֲזוֹר לָךְ! כִּבֵּר הַפְּסֻדֹת!

דָּאוּד : שְׂתַקִּי!
[מִתְחִיל לְחַנוֹק אוֹתָהּ, כִּנְרָאָה כִּפִּי שַׁעֲשֵׂה לְלוֹבְנָה]

לוֹבְנָה : בְּרַחַת מִהִשְׁבֵּט. בְּרַחַת לְצַבָּא. בְּרַחַת מִהַבּוֹשָׁה. לֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן לְהַפְסִיק? מָה יֵצֵא לָךְ מִכָּל זֶה, דָּאוּד?

דָּאוּד : מָה נִשְׂאָר מִגִּבֵּר שְׁסוּלַח לְאִישָׁה שֶׁבְּגָדָה בּוֹ? שַׁעֲזָבָה אוֹתוֹ?! אֵין לוֹ כְּלוּם בְּחַיִּיו. לֹא כְבוֹד, לֹא כּוֹחַ, לֹא נִכְס וְלֹא אוֹשֵׁר.

לוֹבְנָה : שְׁחַרְרֵ אוֹתָם. וְתִשְׁחַרְרֵ אֶת עֲצַמְךָ!

דָּאוּד : [מִשְׁחַרְרֵ אֶת אַחִיזַת הַחֲנִיקָה מִמֶּשׁ בְּרִגְעַת הָאֲחֵרוֹן]

לוֹבְנָה הֵייתָ כָּל כֵּךְ דּוֹמָה לָךְ. רוּחַ חוֹפְשִׁית. כֹּאֵב לִי כִשְׁהִלְכָה אֶל הַרוּפָא הַיְהוּדִי. שְׁמַחְתִּי כִשְׁחִזְרָה. אֵךְ מֵאִזְ שֶׁשָּׁבָה, כִּבֵּר לֹא הֵייתָ עוֹד אוֹתָהּ אִישָׁה. הֵייתָ מְרוּחֶקֶת, מְסוּגֶרֶת, עֲצוּבָה. שְׂאֵלְתִי מָה הִיא רוּצָה וְהִיא לֹא עֲנָתָה. בִּיקְשָׁה לְצַאֵת אֶל הַמְדַבֵּר, לְהִתְבּוֹדֵד, לְשׁוּחַח עִם הַרוּחַ, לְהַחֲלִיט עַל הַגּוֹרֵל שֶׁלָּהּ. נִיִּסִּיתִי לְסַלּוֹחַ לָהּ, אֲבָל פְּשׁוּט לֹא יִכּוֹלְתִי.

לוֹבְנָה : תֵּן לָהֶם לְלַכְתָּ, דָּאוּד. אֵתָה רוּצָה לְהִשְׁתַּחֲרַר מֵהַצֵּל הַכְּבֵד.

דָּאוּד : בְּסֻדְרִי!

[לְחַיִּיל]: שְׁחַרְרֵ אוֹתָם.

הַחַיִּיל מִשְׁחַרְרֵ אֶת אוֹרֵי זוֹהַר לְחַבֵּק אֶת אֵיבְתִּיסָאָם.

אֵיבְתִּיסָאָם : אֲנִי יוֹדַעַת שְׁרוּחָה שֶׁל לוֹבְנָה נִמְצָאֶת בְּךָ. שְׁבִתוֹךָ תּוֹכֵךְ אֵתָה רַק בֶּן מְדַבֵּר שֶׁהֵלֵךְ לְאִיבוּד בְּסַעֲרָה.

דָּאוּד : [דָּאוּד מוֹרִיד אֶת נִשְׁקוֹ]

אֵיבְתִּיסָאָם... מֵאֵסֶתִי בְּמִרְדָּף. עִכְשֵׁיו זֶה הַזְּמַן שֶׁלְכֶם לְבִרוּחַ, לְהִילָחֵם. רַק דַּעִי לָךְ כִּי הַעֲתִיד מִבֶּשֶׁר רַעוּת. סוּפָה גְדוּלָה קִרְבָּה. הֵיִי שְׁלוֹם.

אֵיבְתִּיסָאָם וְאוֹרֵי הוֹלְכִים וְחוֹצִים אֶת הַגְּבוּל לְיִשְׂרָאֵל.

תמונה 14

ערב יום המחרת. ביתם של אורי ודפנה בקיבוץ. אורי מגיע עם איבתיסאם. דפנה מנענעת את עריסת התינוק. אורי נכנס. איבתיסאם נשארת בפתח.

יאיר פותח את הדלת לאורי ואיבתיסאם.

יאיר: אורי!

אורי: יאיר!

דפנה מזנקת מהכיסא וניגשת לחבק את אורי. אורי מבחין בתינוק שבעריסה.

דפנה: אני... ידעתי! ידעתי שאתה חי! הרגשתי את זה, בכל הגוף. כל לילה, הייתי מתעוררת, ופשוט ידעתי... ידעתי שאתה שם... אני..

דפנה מבחינה באיבתיסאם העומדת בפתח.

דפנה: שלום... בואי... היכנסי... אני... מי את?

אורי: דפנה... זו איבתיסאם. אני נפצעתי. היא זו שהצילה אותי.

[הוא מביט בתינוק - זורק מבט ליאיר]

הילד...

דפנה: [מגישה לו את התינוק]

זה יהונתן. הבן שלך...

אורי: [מריס את התינוק]

אני... לא יודע מה לומר. אני לא ידעתי ש... הוא... יפהפה.

דפנה: [לאיבתיסאם]

בואי, היכנסי. תראי. זה הבן של אורי. יש כל כך הרבה מה לומר, מה לספר. זה כמו חלום!

אורי: המלחמה שינתה את הכל.

אורי מסתובב לעברה של איבתיסאם כשהתינוק בידיה. היא מביטה בו. היא ניגשת אליו. דפנה מסתכלת עליהם מהצד וניכר כי היא מבינה.

אורי: איבתיסאם. אני...

איבתיסאם: [מלטפת את ראשו של התינוק ואומרת לאורי]:

להתראות בן מדבר יקר שלי.

איבתיסאם קדה קידה קלה לעבר דפנה, מסתובבת ויוצאת משם.
אורי מביט בדפנה, מביט בבנו וקורא:

אורי: איבתיסאם! רגע!

דפנה: אורי! אל תלך! אני מבקשת ממך!

אורי: [מביט בדפנה ואז בתינוק. הוא מחבק את התינוק]:

אתה מושלם.

[הוא נותן את התינוק לדפנה]:

אני אחזור.

אורי יוצא אחרי איבתיסאם אך היא כבר לא שם.

אורי: איבתיסאם!!

תמונה 15

איבתיסאם מגיעה לקצה המצוק על סף המדבר. לילה. היא נעמדת ומביטה למטה. מאחוריה ניצבים לובנה והקורוס.

לובנה: איבתיסאם.

איבתיסאם: לובנה, עשיתי כל מה שיכולתי.

לובנה: עשית את הדבר הנכון.

איבתיסאם: אבל נשארתי בלי כלום...

לובנה: עברת את המסע. עכשיו את חופשיה. כמו הרוח.

איבתיסאם: אני לעולם לא אהיה חופשיה. או שאחיה בכאב, או שאמות.

הקורוס נושאים את איבתיסאם, בגדיה מתנופפים ברוח. בד אחד נותר מאחור על המצוק.

לובנה: היי לרוח, בת מדבר
הינשבי על החולות
שאי רגלך להרים
על הדיונות הגדולות

בשמים אין תשובות
רק אבק של עבר
שאי רגלייך הרגעי
ילדתי בת מדבר

בענייך אש ואור
מבטך הוא כעד
לפעמים זה כדאי
גם ללמוד לאבד

ילדה ללא שורש
נישאת עם הרוח
גורל בגורל כבר נקשר
כל התשובות נמצאות בתוכנו
לכי אחרי
לכי אחרי למדבר

איבתיסאם נישאת על כנפי הרוח. אורי מגיע בריצה אל המצוק ומוצא את הבד זרוק. הוא מרים אותו, מחבק אותו ומביט אל מעבר למצוק. כל שחקני ההצגה מצטרפים לשיר.

הקורוס: היי לרוח, הינשבי
הילחמי בעבר
שאי רגליים, הרגעי
ילדתי בת מדבר

-מסך-